

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1ste April 1902 til 31te Marts 1903.

(Lovforslaget findes i Tillæg C., Sp. 187).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Finansministeren (C. Hage): Det fra Folketinget oversendte Finanslovsforslag for det kommende Finansaar skal jeg have Æren af at anbefale ogsaa til dette høje Tings Vedtagelse. For saa vidt der angaaende nogen enkelt Bevilling i Lovforslaget maatte ønskes Oplysninger eller fremsættes Indvendinger, vil den af mine Kolleger, under hvem hvert enkelt Spørgsmaal maatte henhøre, have at besvare dem. Paa alles Vegne skal jeg anbefale Forslaget til uforandret Vedtagelse.

Det turde imidlertid være rigtigt, at jeg fremsætter nogle almindelige Bemærkninger om Finanslovsforslaget som Helhed, om dets finansielle Karakter i Almindelighed, saaledes som det foreligger som Resultat af Behandlingen i Folketinget. Det er da her paa sin Plads at kaste et Tilbageblik paa de Samlinger, der ere gaaede forud. Selv den, hvis Kendskab til vor Statshusholdning ikke er særlig dybtgaaende, vil være vel kendt med, at der i Løbet af et Aaremaal, der ikke rækker saa overmaade langt tilbage, er foregaaet Svingninger af meget indgribende Betydning. Og jeg tør antage, at der neppe er mange Medlemmer af dette høje Ting, hvis fulde personlige Erindring om politiske Begivenheder ikke rækker, lad mig sigé en Snes Aar tilbage i Tiden. Gaa vi denne Snes Aar tilbage i Tiden, viser vor Statshusholdning et Billede, som er vidt forskelligt fra det, som nu frembyder sig. I den første Halvdel af 80erne var den finansielle Stilling saaledes, at Statens aarlige Gennemsnitsindtægt i Femaaret 1880—85 var 54½ Mill. Kr., medens den aarlige Gennemsnitsudgift var 49¼ Mill. Kr. Der var altsaa i dette 5-Aar gennemsnitlig et aarligt Overskud af mere end 5 Mill. Kr. Kassebeholdningen, som den 31te Marts 1880 var omtrent 33 Mill., var den 31te Marts 1885 stegen til omtrent 59 Mill. Mange af det høje Tings Medlemmer have jo ikke blot Erindring herom, men have selv deltaget i Behandlingen af Statsbudgetterne i hin Tid, og jeg tør tro, at adskillige af disse ærede Medlemmer dengang vare tilbøjelige til at anse Statshushold-

ningen for at være alt for økonomisk. Heller ikke set med en Finansministers Øjne kan denne Statshusholdning siges fri for at give Anledning til Betænkelighed. Thi i et finansielt Hjerter maa hin Statshusholdning uundgaaelig vække en Følelse, som i Henhold til den lille Lærebog bør henregnes til de mest syndefulde. Jeg tør endog tro, at adskillige ærede Medlemmer, som den Gang ansaa hin Statshusholdning for at være alt for karrig, nu vilde sætte Pris paa, at der i dette Øjeblik var noget af hin Karrighed tilbage. Og saa stærk var den Gang Farten i den finansielle Vækst, at endnu i Finansaaret 1885—1886 havde vi et Overskud af omtrent 3½ Mill. Kr., og den 31. Marts 1886 stod Finansministeren som Herre over en Kassebeholdning paa 62½ Million. Alt dette ligger kun korte 16 Aar tilbage.

Men brat kom Forvandlingen. I de 9 Aar 1885—1894, da vi levede under de provisoriske Finanslove, gik Kassebeholdningen ned fra 62 Millioner til 16 Millioner. Indtægterne vare i 1893—1894 stegne til 58 Millioner, men samtidig vare Udgifterne voksede til 62 Millioner. Altsaa i disse 9 Aar var der sket den Forandring, at medens Indtægterne mod Femaaret 1880—1885 vare stegne med 3½ Millioner, vare Udgifterne stegne med henved 13 Millioner, og Statshusholdningens Overskud paa 5 Millioner var 9 Aar efter forvandlet til et Underskud paa 4 Millioner. Denne Forandring skyldtes imidlertid ingenlunde alene eller endog i væsentligst Grad det, at der afholdtes en Række betydelige Udgifter, særlig i militære Øjemed, som ikke havde Bevillingsmagtens Samtykke; den hidrørte endnu mere derfra, at samtidig hermed steg ogsaa alle andre Udgifter i ganske overordentlig høj Grad. Der foregik et Omslag fra Bunden af i hele Statshusholdningens Karakter. Naar vi se paa samtlige egentlige Udgifter, de, som ere opførte paa Finanslovens forskellige Udgifts-Paragraffer, undtagen paa § 27, der jo omfatter Afdrag paa Gæld og Erhvervelse af Aktiver, altsaa alle de øvrige Udgifts-Paragraffer, § 26 indbefattet, saa vare Udgifterne paa disse forskellige Konti i 1880—85 i Gennemsnit godt 41 Millioner; men i 1893—94 vare de over 55 Millioner; altsaa, der var en Forskel af 14 Millioner. Men af dette Beløb kunne ikke mere end mellem 3 og 4 Millioner henregnes til de særlig uhjælpede ekstraordinære militære Udgifter, saaledes at alle andre Udgifter vare voksede med over 10 Millioner. Om Grunden til dette uhyre Omslag i vor Finansstyrrelse